

SANTIAGO

Santiagoou hēsap p'ā deepäitarr

Chi p'ātarr. Warr hich Hēwandam Hiewaa Jesuucha hich däi hogdla ba wēnłrramk'īir doce jär hautarr k'łłn hee Santiagoaan numí naajim haajem: dau hāb, Juan däi k'od hābam hichta chi naam hajim haajem, jöoi Zebedeo hiewaa; hābak'ai jöoi Alfeo hiewaa hajim haajem (Mt. 10:2-3). Mamä hāb sīejim haajem hagjō, dewam Santiago; ma hich Jesús heeum hajim haajem, hi däi hād hābam (Mt. 13:55). Hich mag Jesús heeumuata māg carta p'ājim haajem hewag pawi.

Chi Jesús māig heegar nłrraawai chan Santiagoou hagt'a hich naam hiek hāk'aba sīejim haajem (Jn. 7:5). Maimua hag k'ur Jerusalén p'öbör hee chi Jesús k'apeen hāba biirdłwi oraa narr haigta merag chuk'u sim, ya hichdēujā däi hāk'a sīerr (Hch. 1:13-14). Pedro Jerusalenmua petaawaijā hichta jūrr haig chi hāk'a durarr k'łłn pörk'a sīsijim ha sim (Hch. 12:17).

Chijā k'łłn hat'eeta p'ājī maimua k'an jawaag hajī. Hamach Cristo hiek hāk'a narr gaimua hāk'aba narr k'łłnau hidēu k'ajap sīuba haawai judionaan pōm deeum durrag dłłrjeejim haajem. Mag durrpierr haaidə t'łnłm k'łłnagta Santiagoou māg carta deepäjim haajem, mag dau haug wau nłmjā högk'aba warag k'īir hubə haju haai nłm ha jaaupääig.

Hāaur k'łłnau jaauwai Testamento Hiiur gaai māg librota nacha p'ājim haajem. Chadcha

magtarr k'ai, magan chi hëk'a durrarr k'lan
 mag hamachdëu hëk'atarr haigmua warrpem dau
 haug waup'öbaaderrta mäg carta gaai jaau sim
 (1:13-15). Hamag k'ir heyaa hapi sim, jäga jöoi
 Job maimua tagam k'lan Hëwandam hiek jaaujerr
 k'lanjä dau haug waaujeejä (5:10-11). Magnaa
 dich dau haug waauwaijä warag oraapita jaaujim.

Salud

¹ Jägpai nñ keena?

Män Santiago, Hëwandam chog hanan hëchab
 maach Pör Jesucristo chog. Durrpierr maach
 meeun judionaan Cristo dën'k'a nñm k'lan pääch
 nñnidampierr pääragta mua saludaa chirñm.

*Hidëu Hëwandamagta dichig k'irjug deepiju haai
 nñm*

² K'odamnaan, nem t'umaamua pääch k'irpierr
 chachmawiajä warag honeeta habat.

³ Pärau k'ap'ñ nñm, mag prueba k'ir pogk'e pääch
 gaai burr nñmuata mäg maadëu hëk'a nñm hiek
 hisegk'imjö haadëp haawaijä magñm gaaimu-
 ata hëu warag juapá jäpmajem, magñm hëwaat
 k'augaag.

⁴ Mamä mag prueba hëwat wënlrrñmuata
 hidëu Hëwandamag pääch wajaug paapinaa päächig
 k'irjugjä deepibat, hichdëu k'osimjö nñisieg.

⁵ Mamä magñm prueba hëwataag pääar hee hiwiir
 hëb k'äijä mag hich Hëwandamau k'osimjö haju
 k'augba sim k'ai, hichigta jëeubat. Magbaawai
 hirua k'irjug deemamua k'augpiju. Hëwandamau
 nem deewai chan maach dën'jö mag, "Mua
 k'achpaita deeujä" haba, ni chik'am k'ir
 p'ñrnaajä nem deeba haajem.

6 Mam^λ mag pāachdēu hirig k'īirjug jēeuwaijā chadcha pāachig deeju k'īirjunaata jēeubat. Har mag hamachdēu jēeubarmjō deebaju k'āijā k'īirju n^λm k'^λan k'īirjungan sīi p'ūasdau p'ūu parhoob hichdēu harrm haig harrjemjöta sīsid^λm.

7 Har mag deebaju k'āijā jēwaagpam ha k'īirjunaata jēeu n^λm k'^λanau chan hoob hamachdēu jēeu n^λm maach Pör Hēwandamau deeju hamiet.

8 ¿Jāgwi mag chirá? Hīs hamachdēu nem wauju k'īirjutarrjā noram paawai jūrr deeum k'īirjugta hau sīerrjēe haawaima, hamachdēu jēeubarmpaita hamachig deeju k'īirjuba. Mag k'īirjug hāba k'abam gaaimuata pōd Hēwandamau nem k'ōsimpai waujujā haba sīerrjēem.

9 Hāb k'āijā m^λig heegarm k'^λanau hoowai serbiibanaa dau hap'^λ k'it^λm mam^λ chadchata Cristo dēnk'a k'it^λm k'ai, m^λg hatag pawiajā Hēwandamau hichig nem t'um jāapiju k'ap, mag hermano honee habá.

10 Maagwai jūrr rik hagjō Hēwandam hiek hāk'a sim gaaimua m^λig heegar hich p'atk'on wai sim hok'oowiajā, mag hich Cristo dēnk'a simta mag p'atk'on k'āajā hajapcha sim k'ap, honee habá. ¿Jāgwi mag chirá? Riknaanan pamaarjöta k'it'^λe haawaima. ¿Pārau pamaar k'iugp'ēbaadēm hooba haajē?

11 Hedau pes w^λbaadee, k'iurbaadee, sīi k'^λajem. Mag k'^λibaadee hooim^λ t'^λnarrjā warre chi hooim^λg hok'oojem. Riknaanjā hich hagjöta t'^λnaabahab. P'atk'on warag paarpaju hēk'a n^λm hee meebaadee mag^λm nem t'umaa sīi werplajem.

K'an jāgwiata nem k'aigbam wauju k'īrjuajē

12 Woun hābmua mag prueba k'īr pogk'e hich gaai burr nāmjā hāuta dāi juapadam hubā hāwatbařimlān honee habá. Mag hamān magan hich Hēwandamauchata hirig, "Hāu chadchata pua jāmpāijim" hawia, hich haar hauwia, hich mag hich dāi wai sīsiju, t'um māig heegar haawai hich daupii haajerr k'ānan warrgarwejā magta hich haar haujarr jaautarr haawai.

13 Mag prueba hāwat nām hee nem k'aigba wauju k'īrjubaadeewaijā hoob hich Hēwandamauta maachig magām k'īrjupi sim hamiet. Hēwandamaau chan nem k'aigba waujōjōopaijā k'aba haajeewai maachigjā hichdēu chan hirua magām k'īrjug deeba haajem.

14 Maachin nem k'aigba wauju k'īrjug dāi t'aaba naawaita magām nem waum k'ōchk'aajem. Maguata magām nem wauju k'īrjubaadeewaijā sīi wounagamjō hādlraa dich hēudā harrpiejem.

15 Mamā mag k'īrjubaadēmjā hisegba wai nāmuata jūrr pekaúg paajem. Maimua mag pekau maach gaai hajap t'ierrpa sīsiewai jūrr maguata warre hok'oome hiek hok'oopiwi Hēwandamagjā maach hisegpiejem.

16 K'odamnaan, mag prueba hee nām haigjā Hēwandamauta mag nem k'aibag wauju k'īrjug deejim hawi hoob wir haig pāachdēupai pāach k'ūgurmiet mag k'īrju nāmua.

17 Hēwandam hedjā hee nem t'ānāmpa wautarraun maachig nem t'um nem hajap'am happaita deejem. Hich chan maach māig heegarm k'ānānjō cambibieerrsö k'aba sīerrām. Mag sīewai prueba

hee n^{am} haigjā hiruata mag^{am} k'^{ir}jug deejim
hawi hi gaai t'^{aju} k'aba n^{am}.

¹⁸ Mag maach d^{ai} hajap'a sⁱerraawai hewag
pawi hagjö hich chaalink'aju k'^{an} k'^{ai}jā maachta
nacha hich chaalink'a haujem, hichdēu maach
peerda haaujem hiek hūrpibarm gaaimua. Mam^a
mag hich chaalink'a hautarr chan maach garmua
k'aba, hich garmuata mag hich chaalink'apim k'^{os}i
sⁱerr haawai hajim.

*Par j^{ag}lupai hūrba Hēwandamau jaau simjö haju
haai n^{am}*

¹⁹ K'odamnaan, m^{ag} mua pāachig jawaagpam
hiek k'^{ir} heyaa habat: Maachin t'umaam k'^{an}nta
j^{ag} hār^{ll} haju haai n^{am}, Hēwandam hiek jaau n^{am}
hūraag. Mag j^{ag} hār^{ll} naaju haai naab mam^a,
hiek'aagpaawain hajap'a k'^{ir}junaata hiek'aju haai
n^{am}. Hēwandam d^{ai} wa hi hiek gaaimua k'^{ai}jā
hoob meeuk'ak'arrsö hamiet.

²⁰ Mag meeuk'ak'arrsöta n^{am} chan Hēwandam
najā hāu k'abata n^{am}, hichdēu k'^{os}i simjö k'aba
naawai.

²¹ Magua mua pārag mag chir^{am}: Jāg Hēwandam
na parhooba maach hārpiejem nem pāach gaai
sīsid^{am} t'um warre hisegbap^{lit}. Magnaan chadau
k'^{ir} machag chuk'u Hēwandam hiek pāach t'^{āar} hee
hautarrta warag bāaupibat, hūr n^{am}ua. Jāg hiekta
nem juu t'eeg sim, pāar peerda hawaag.

²² Hich Hēwandamau jaau simjö haag chan sīi
par j^{ag}lupai mag hi hiek jaau n^{am} hūr n^{ll} haju
k'aba, chadcha hich hiek gaai waupi jaau simjöta
haju haai n^{am}. Magba n^{am} chan magan pāran
pāachdēupaita sīi pāach k'^{ugur} wai n^{am}, mag hūr
n^{lampa}ita hāu simpii hawi.

23 Har maach peerd^λajem hiek hūr n^λmjā hag gaai jaau simjō k'aba n^λm k'^λnan sīi woun hāb k'omariipai hēsp'^ēg hee hich k'^ūir hoojemjōta n^λm.

24 ¿Jāgwi? Hirua hich k'^ūir hootarrta, deeu hag k'ur n^λrpai hawia k'^ūirjuawai, k'augba sim jāga sīejī hi k'^ūir.

25 Mama hīchab har Hēwandam hiek hamachdēu hūrbarmta k'^ūir hok'ooju k'^āai, warag wajap'a k'^ūirjunaa hag gaai jaau simjō wau n^λm k'^λnan mag hamach nem wau n^λm gaaimua honee haju. Mag hamachdēu hūr n^λmjā t'um Hēwandamaau hichdēu waupim k'^ōsim hiekta jaau sīewai hi hipierraanem wau n^λmuatag warramjō pekaúgtahamach hīrpapiba n^λm.

26 Hābmua k'^āijā, “M^λan culto waaupierr peert'^λba manaa hich Hēwandamaau jaau simjō chit^λm” ha sim, mama mag simta dich k'apeen k'aibag jawaag wa chik'am k'^ūir hiek'aag k'^āijā b^λlrjā hit'^λbēpba sim chan, magan maguan hichdēupaita hich k'^ūgur sim, Hēwandamaau waupi jaau simta wauba sīewai.

27 Maach Haai Hēwandamaau hich dēnk'a n^λm k'^λnag waupi jaau sim^λn, wouchnaandamaau wa k'oopaa h^λlinau k'^āijā nemdam hig n^λmjā haudeenaa ham hök'^ūirjuu haawaijā ham k'^ūir jāsenk'a n^λmlu. Mag n^λm d^λi hīchab sīi parhoobam k'^λnau nem waaujem nemjā wauba haajem k'^λnta chadcha hi dēnk'a n^λm k'^λnau.

2

Hiwiir hābam k'^λnpai daupii haju k'aba n^λm

1 K'odamnaan, pārau maach Pör Jesucristo hich Haai Hēwandam d^λi hāba sīerr^λm hiekta

hää'aa jeewai mua päärag magk'im: Pärau pääch hee p'atk'on paraam k'ɻɻn däipaita hajapchanaa jürr hap'ɻɻm k'ɻɻndam däi haair habu haju k'aba nám.

² K'anim nemjö pääar k'apanaa culto hee nám; mag nám hee hōor numí dubbaichém: hääb rik, maimua hääb sii dau hap'ɻɻ k'itám. Chi rik k'ajüa wajapp'a hooihmá jüanaa jīgpir gaaijā p'ir dënta sorrtik p'up'up sim.

³ Magbaawai mag hoowia hirig, “Mäigta jupbá, mäigta pñ hat'ee wajapcha sim” hawia, hirig sie wajapcharam gaai juppibarm. Maimua hääbak'ai jürr hap'ɻɻ k'itaawai k'ajüadam jöoiraa jüa k'itám hoowi jürr hirig, “Pädëu hich jumpai bääjäau sisi,” wa magbam k'ai, “Jäig jék'at hoo chirsí” hamán,

⁴ magan pääraun hiwiir hääbam k'ɻɻnagpaita heenaa jürr tagam k'ɻɻn k'a hisée nám. Mag nám haig päärau pääachdëu hää'atarr hiek gaai jaau simjö k'irjuba, sii ham k'ajüa hajap'a jüa nám hoo nám gaaimuapaita mag nám.

⁵ Cristo gaaimua k'odamnaan, päädë mä hiek hürbat: Maadëu pöd hap'ɻɻm k'ɻɻndam k'a hisée haju k'aba nám. Jäg hap'ɻɻm k'ɻɻndamjä hamachdëu maach peerdlajem hiekta hürwi hää'naawai mäig heegarweran hap'ɻɻ k'it'ee hawiajä paraam k'ɻɻn k'aa jüra wajapcha wënärramk'ir hich Hëwandamau jär hautarr k'ɻɻn k'abahab. Mag nám däi häächab mag hich daupiim k'ɻɻnta t'um hich haal hauju hatarr haawai hamjä häägt'ar hich mag hi däi wënärraju k'ɻɻn k'abahab.

⁶ Mamä magamta pääachdëuta jürr ham k'a hisée haajem. Pärau k'augba nñ, riknaanauta pääch dau hee haug k'augba nemdam bärñm hat'eejä pääch

t'et p_Λp_Λr haajem? ḡHamachdēu k'abá hīchab chi t'et'emnaan haarjā pāach harrnaa pāragta hīrcha p'agpi jaaujem?

⁷ ḡHamach k'abá Cristo higwiajā hi jūur hiy_Λ sīerrjēem? Mag Cristo hiek hāk'awi hi dēnk'a naawai pāach pōr choopitarrta, ḡjāgwi mag Cristo jūur hiek'aaejem k'_Λnagta pārau hee haajē?

⁸ Pārau Hēwandamau hich hiek p'ā sīsid_Λm gaai jaau simjö pāach k'apeenta t'umaa wir haig pāachjö daupii n_Λm_Λn chadau, chadcha hāu k'ēr_Λm, Hēwandamau hīrcha waipi jaau simta wau naawai.

⁹ Mam_Λ mag hi hipierr n_Λm han_Λmjā sīi hiwiir hābpaita daupii haadēp'_Λm chan, magan pāran warag pekauta wau n_Λm. Mag n_Λm haig mag hi hiek pāachdēu hasekasba n_Λmuapaita woun dēnjō pāar Hēwandam d_Λi kulp pōm n_Λmjā dawaa jaau sim.

¹⁰ ḡJāgwi pārag mag chir_Λ? Hābmua k'āijā pōd Hēwandamau Moiseeg ley deetarr t'umaa h_Λrk'a hauba hāb k'āijā waaurp_Λim_Λn hichiita kulp pōm sim, pōd ley t'um h_Λrk'a hauba sīewai.

¹¹ Pari maigjā ḡjāga mag hōbēr sīma? Pāadē hūrbat: Hich hābam Hēwandamaupai, “Hoob chik'am t'ōom” hanaa, “Hoob chik'am h_Λlijā waum” hajim. Pari magtarrta pua hōor t'ōoba hawiajā chik'am h_Λlī waum_Λn, magan hichiita pekauk'a hōbēr sim, mag hirua ley jaautarr hichaaur habarm haawai.

¹² Pārau k'ap'_Λ n_Λm, mag Hēwandamau hich hiek pārag hāk'apitarr chan sīi pekaúgta h_Λd_Λr pāach hārpapimk'_Λr k'aba, t'umaam k'_Λln hagdaujō k'a k'ōsi hamk'_Λirta hich hiek pārag

häk'apijim. Magtarr haawai, mag hiek pääachdëu häk'atarrauta Hēwandamau pääch jaauju k'ap, muan pāragan, hiek'aawaijä hagpierraahiek'anaa nem waauwaijä t'umaam k'ɻɻn däi nem hagchata waubat ha chiräm.

¹³ Jägwi mua pārag mag chirá? Maan Hēwandamau hichdëu hōor hi hagk'am hedjä har dich k'apeen dau haug k'augba haajerr k'ɻɻn chan hagjö ham dau haug k'augba hisegju haawaita mag chiräm. Magarrau har dich k'apeendam dau haug k'aug paraa haajerr k'ɻɻnan chad, mag Hēwandamau hōor hi hagk'am hedjä hamach k'aibag waubaju k'ap, hi högk'aba naaju.

Chadcha häk'a nám k'aijäga haju haai ná

¹⁴ Keena, Cristo gaaimua k'odamnaan, ḡk'an ha-jaug sī pārau k'īirjuawai, maadëu "Muan t'āraucha Hēwandam hiek häk'a chitäm" haju, mamä mag simta Jöoirau dich k'apeen juag hoopi jaau simjö k'aba nem wau sim? ḡPārau k'īirjuawai häk'a sim hanämta mag nem wau sim woun chadcha peerdäju k'ai?

¹⁵ K'anim nemjö woun häb sim; ma, Cristo hiek häk'a k'éräm gaaimua maach k'odk'a sim. Mag simta k'ajüajä chuk'u ni t'achdamjä k'öju chuk'u k'éräm.

¹⁶ Mamä ya hi ma nərräm hoowia häbmua k'āijä hirig, "Häu mawia biwaa chitá; hoob jīchagagjä pəch gaai mas hapim" ha sim; mamä mag sim chan hirua nem higjudamjä deepäiba simta mam-agk'am. ḡPārau hoowai mag häuta sī?

¹⁷ Hich hagjöta s̄ebahab Hēwandam hiek häk'a námjä. Maadëu t'āraucha häk'a nám hanämta dich k'apeen juag hoo nəmua bələrjä ham dau haug

k'augba nʌm chan, magan parta mag hæk'a nʌm hanʌm.

¹⁸ Wa hãbmua k'ãijã, "Mua chan chadcha warm k'ʌn dẽnjö nem hajap'am wauba chitab mamʌ, mʌch t'ãar heepain chadcha hæk'a chitʌm" k'ãijã haju. Mamʌ mag k'abam. Jäga mua k'ap habarju, chadcha hirua mag hæk'a sim, Hẽwandam hiek gaai jaau simjö hich k'apeenjä dau haug k'augba simta. Hajapcharan Hẽwandamau jaau simjö mʌch k'apeen dãijã hajap'a chirʌm gaaimuata mag hæk'a chirʌm haju haai chirʌm.

¹⁹ Pua k'ap'ʌ sim, maach Hẽwandam hãbpai k'itʌm. Pua mag k'ap'ʌ sim haig nem hajaug sim. Mamʌ mag k'ap'ʌ nʌmuapai pöd hãgt'ar höberbam. Meperaujã k'ap'ʌ sim, Hẽwandam hãbpaita sñerrʌm; mamʌ hamau hĩchab hi högk'aajem, hamach gaai juu k'aba haju k'ap'ʌ naawai.

²⁰ K'ĩrjug chukdam, k'ap'ʌ habá: Hẽwandam hiek t'ãraucha hæk'a nʌm hanʌmjä hichdëu waipi jaau simjö wauba nʌm chan, chadcha hæk'a nʌm k'abam.

²¹ Pua k'ĩrjuawai ¿k'an gaaimua Hẽwandamau jöoi Abrán k'ararrag chadcha hi pekau chuk'u harrjö chirʌm ha jaaují? ¿Hich chaai hïgk'aba hirig ofrendak'a t'õo deeju harr gaaimua k'abají? Hajapcharan hichdëu hi hipierraar harr gaaimuama.

²² Pʌdë k'ĩrjubarí: Abranau mag wauba harr hak'iin, ¿jäga hirua Hẽwandam hiek chadcha hæk'a chirʌm hak'ají? Hẽwandamau hichig nem mag habaawaijä hich hipierraar harr gaaimuama Abranau chadcha hich hiek t'ãraucha hæk'aajerrjä hõrag k'ap hapijim.

²³ Mag hich hipierraar harr haawaita hag

nawe Hēwandamau hirig, “Pua chadcha mΛ hiek hÄk'abarm gaaimua pekau chuk'u harrjö hÄu pΛ mua mΛch haar haub k'aba hauju” hatarrjÄ par k'abajim, chadcha t'Äraucha hich hiek hÄk'atarr haawai. Magtarr haawai, Abranau mag hich chaai hÄg'aba hichig deeju hÄk'abarm haigta hōragjÄ k'ap hapijim, mag par hiiupai k'aba t'Ärauchata hichdëu Hēwandam hiek hÄk'a sÄerr. Mag nΛm dÄi hÄchab mag t'Äraucha hÄk'awia hich hipierraar harr haawaита, hich HēwandamaujÄ jöoi Abrán warag hich k'apeerk'a haujim.

24 Maigta pÄrau hoo naabá, Hēwandamau hÄb k'ÄijÄ pekau chuk'u harrjö sim ha jawaag chan, sÄi t'Ärau hÄk'a nΛmpai k'abam. HÄk'a nΛm dÄi hichdëu waipi jaau simjö hich hipierraar nem waauwaita chadcha pekau chuk'u harrjö sim ha jaaujem.

25 HÄan Rahab k'ahΛrrarr chi durpat'ierrmiejÄ hich hagjöta hajim hÄchab. PÄrau k'irjuawai, ¿k'an gaaimua Hēwandamau hijÄ pekau chuk'u harrjö hÄu hi heeg hoojÄ? ¿Israelnaan hich di haig jÄerpíwi ham chig ham hugua meraa p'obör higaau jjir burrpÄiwia jürr deeum k'ad gar pÄitarr gaaimua k'abajÄ?

26 Hajapcharan jÄan mÄgta sim keena. JÄg maach meeбаadeewai ya maach gaai tag maach hak'aar chuk'u haadëm haig, ¿maach chi meemk'a sÄisiba haajÄ? Hich jÄgta sim hÄchab t'Äraucha Hēwandam hiek hÄk'a nΛm hanΛmjÄ. Dichdëu hÄk'a chirΛm hanΛmjö bigaaum k'Λndam dÄijÄ nem hajap'a waubam chan, magan maan chi t'omjö simta hiiu sim ha sim, t'Äraucha hÄk'aba simta mag hÄk'a sim ha sÄewai.

3*Jāga sierrá maach meuk'īir*

¹ Hermanonaan, hoob t'umaam k'ʌʌnau Hēwandam hiek jawaag maestronaan k'aju happaita k'īrjumiet. Pārau k'augba narr k'ai, k'ap habat: Maach chi maestronaank'a nʌm k'ʌʌnta maachdēu deeum k'ʌʌnag jaau nʌmjō hagpierraaj k'aba wēnʌrrʌmʌn, maach gaaita Hēwandamaau juu k'ʌabacha deeju.

² Maach chan hiwiir hābmuajā t'umaa Hēwandamaau nem k'ōsim happaita wauba haajem. Hāb k'āijā bñlrjā sëuk'aba chik'am k'īir wa chik'am hēugar k'āijā hiek'aba haajeek'iin, magan mag wounaun hichdēu nem wau simjā t'um Hēwandam dau na hajap'ata waau k'ap'Λ haajeek'am.

³ Pārau hoowai cabaai pōm s̄iewiajā hi hi hee waaijānaa hewag hēudlawai, ḡdichdēu harram k'ōsimpierr harrba haajē?

⁴ Hich hagjöta sim hīchab barcojā. Hidēu par barco pōm chiraju, chi p'ūjā nem t'eeg wē t'ʌnaaju, mamaλ mag nem pōm simʌn timondam bñrʌλ k'itʌmua chi capitanau hichdēu harrampierr p'eert'Λpräpäig harrjem.

⁵ Hich jägta k'itʌm hīchab maach meuk'īirjā. Hoowai chan pōm k'aba k'itʌm, pari mag simuan hiek pōoma hiek'a t'ʌnʌluju hak'iin, hiek pōm maach j̄igaag k'abampa hiek'a t'ʌnʌluju. ḡPārau hoowai hōtdau k'īrdam bñrʌλmuajā p'ʌajēb pōm k'ar chará hooichaar heem magwe hōrpäiba haajē?

⁶ Hajapcharan maach meuk'īran hīchab hōtdau k'īrau. Maguata jāg hōtdaúa hichdēu barmampierr

p'aamaajemjö, hichta benenjö sim, hiek k'aigbam hiek'amamua maach pekau paarpapieг. Mag hõtdau k'īirk'a sim t'ōm hugua chi dösātau hijeeuba p'up'uak'amjö sīewaita maach meebam haiguin maan hidēu t'ōpiba hich mag p'uu wai simjöta sīejem, warag parhooba hiek'apieг.

⁷ Maguata pāadē k'īirjubat: Hõrau m̄ag jēb gaaim nemchaain k'īirpierr daumeerpaa haaujem: pabā heem nemchaain chi k'ōrpim k'umjöm, nem hichpan, nemk'ōr, p'ūas heem hāwarrpa daumeerpaa haaujem.

⁸ Mama dich meuk'īir chan hābmuajā pōd t'abēp hauba haajem. Jāan pabā heem nem maach k'oojem k'āaijā hārpainaa nem k'aibagcha sīerraawai, jāgua chan hādālr hich daumeerpapiba, k'ierr hach dēnjo hich garmuata hōor k'aibag waaujem.

⁹ Mag sim meuk'īraupaita maach Haai hanaa maach Hēwandam t'ō hiek'anaa, hich hag meuk'īraupai dich k'apeenjā hāauk'anaa t'ōp hiek'abaadēp haajem, Hēwandamau maach t'umaam k'ān hich k'īir t'egwiata hompaatarrijā k'īirjuba.

¹⁰ Hajapcharan jāg nām haiguin, hich hag hiiupaita hiek hajap'amjā hiek'anaa hiek k'aigbampa hiek'abaadēp haajem. K'odamnaan, maadēu chadcha Cristo hiek hāk'a nām k'ai, pōd magju k'aba nām.

¹¹ ḶPārau hoowai hābam dösīg heepai dō k'op'am jōi hau nām dāi warre hāba dō k'iyaamjā jōi haaujē?

¹² Hich jāg higo bā gaai olivo dau p'ierrba ni uva gaaijā pōd higo p'ierrba haajemjö, dōjā hier-

rmuata hich mag k'iyaa höbërchë sim hee pöd hich hag heemuapai dö k'op höbërbam. Magua dich hiek'aawaijā hāba hiek hajap'ampaita hiek'aju haai nám.

Jāga t'λná Hēwandamau dee sim k'īirjug wai nám k'λn

¹³ Hāb k'āijā pāar hee hichdëuta hōor wawieg nem k'īirjug k'aauga hichdëuta t'um k'ap'Λ sim ha k'īirju sim k'ai, magan chadcha hich mag sim bigaaum k'λnag k'ap hamk'īir hagpierraanaa nem hajap'a wau nárramuata hich hoopibá. T'umaam k'λn däi mag hich hö hajap'a simjā higba magba haajemjöö simn, magan chadcha hi k'īirjug paraa sim.

¹⁴ Pari magba pārau pāach t'āar heepai k'āijā pāachta jūrr chik'am k'āijā hārpai ham k'ōsinaa pāachdëu nem jaau námpaita hūrpim k'ōchgau hōrag jaau nám k'ai, magan hoob chadam hiekta jaau nám hawia pāachta hajap'a nám hamiet. Pāach mag wēnárram haig sīi chik'am k'ūgurta wēnárrabahab.

¹⁵ Jāglm k'īirjug chan Hēwandamau dee sim k'abam, jāan sīi hich m̄ig heegarm k'īirjugpaiu. Jā sīi dösät k'īirjug k'abahab; hichdëuta hōrag mag k'īirjupi sim.

¹⁶ Maguata mag hiwiir hāb warm k'λn k'āijā hārpainaa hich hiekpaita hūrpimjā k'ōsi haadēp'Λm haig, magΛm gaaimua sīi warag nem k'aigbamta parhooba hamachdëu k'ōchagpierr waaujem.

¹⁷ MamΛ jūrr hich Hēwandamaucha k'īirjug deewi wai nám k'λn magba, ham Hēwandam na nem hagcha wau námuua hajap'a nám. Mag nám däi

hamau sīi hōor k'ōinaa hapijuuta hēk'anaa dich k'apeenag hat'uucha nem waupi jaauba haajem. Hamau jūrr warm k'ʌʌnau hamach k'īirjugdam jaaum hiigwaijā hagjō hūrm k'ōsi hūrjem. Hōor dau haug k'aug paraanaa, hiwiir hābamʌgpaijā hee haba, chadchata hiek'anaa nem hajap'ata waaujem, hamachdēu hiek'aajemjō.

¹⁸ Har mag k'ōinaa wēnʌrram k'ōsi haajem k'ʌʌnan nem waauwaijā nem t'um hagchata waaujem, hamach mag nem wau nʌm hoowi bigaaum k'ʌʌnaujā hamach dēnjō nem hagchata waunaa k'ōinaa wēnʌrramk'īir.

4

Parhoobam k'ʌʌnjō haawain Hēwandamta hiseg nʌm

¹ Hīs mua pārag jēeu hook'im: Ḷāgwiata pāar jāg pāach heepaijā k'ōinaajā k'aba hiek p'it'uurga t'ʌʌnʌm dāi, chik'am dāi k'īir masi dʌrdʌrnaa jūrr bēhbē haajerráma? Mua hoowai jāan sīi pāach t'āar hee jāg pāachdēu nem waum k'ōsimpaita waum k'ōchk'a t'ʌʌnʌm gaaimuau.

² Pāraun chik'am nemta pāach dēn hapim k'ōsi haajem haajem; maimua mag pāachdēu nem hig nʌm pōd paarpaba haawaijā, par hiek'aupai chik'am t'ōojem hak'iin, chadcha t'ōopöik'am ha hiek'aajerram hanʌm. Pāach k'āai bigaaum k'ʌʌndam puesto hajapcha k'āijā wai nʌm hoowai magjā k'ōchk'aba, jūrr pāachta garpabam haig chan nem pʌaba sīerrjēem haajem. Magʌm gaaimuata pāach heepaita juurhi p'iidl t'ʌʌnʌmjō t'ʌnaabahab. Ḷari k'an jāgwi mag pāachdēu nem hig nʌmjā pōd paarpaba haajē? Hēwandamag jēeba haawaima.

³ Maimua mag hichig jëeuwaijā hirua deeba haajem. Ḷāgwi? Ya mag pāachdēu nem hig nām paarpabaadeewai hagua sīi pāach hö k'ōchagpierr nem wawaagta hig nāmjā hichdēu k'ap'Λ sīewaima.

⁴ Pāran Hēwandam hiek hāk'a nām hanāmta, sīi hi hiek hāk'aba haajem k'ānjo jāg pāachdēu k'ōchagpierr nem wau nām gaaimua, hāli jaai paraamta deeum dāi sīejemjöta t'ānām. Ḷārau k'augba nā, pāachdēu mag hamau nem wau nāmta dāi waum k'ōchk'aawai jūrr Hēwandamta hiseg nām? Har sīi hamach k'ōchagpierr nem waaujem k'ān dāita k'apeerk'aawain jūrr Hēwandam dāita hiekk'ōr paarpa nām.

⁵ Mamā Hēwandamau maach hich dāipaita naapim k'ōsi sīewai hich hiek gaaijā,
“Mua māch Hak'aar pārag dee chirām chan sīi parhoobam k'īrjug hauwi magām nem k'aigbampa wau wēnārramk'īr k'abam” ha sim. *(Zac. 8:2; Dt. 4:24; Ex. 20:5)*

⁶ Mamā Hēwandam maach dāi hö wajaug k'itaawai, mag wēnārramk'īrjā hichdēuta maach juag hoojem. Hōor dāi hich mag k'itām higwi, hichdēupai hich hiek p'āpitarr gaai,

“Har mājā higba hamach juapaaupaita wēnārraajem haajem k'ān chan māchdēujā higba chitām” ha sim.

“Magarrau hamach serbiibag k'ap māchdēu nem jaau chirām wawaagjā māch juapadam hīigjem k'ānan chadau, māch garmuajā ham juag hoojem” ha p'āpijim Hēwandamau. *(Pr. 3:34)*

⁷ Magua Hēwandamagta hidēu hichdēu hampierr hapibat pāach dāi. Magnaa meperag pāach t'Λ

haum hugua, t'et'e t'ierrk'abat. Mag hichdëu pödba habaawai hirua pääar högk'awi pääar hogdla rlaaju.

⁸ Hēwandamta pääach haig däi p'ës t'är hahau habat; magbaawai hichdëujä päärau hich hig näm k'ap pääar däi hogdaba narraju. Pekaúa juu p'asisimjö s̄isidäm k'lan, hirigta hidëu pääach pekau h̄apibat. Pääar jäg Hēwandamau k'ösimjö nem waum k'ösinaa hīchab parhoob pääach k'ochagpierr nem waum hiigjem k'lanjä, hidëu hirigta pääach t'äar hajaug paapibat.

⁹ Pääach pekau pöm näm k'ürjuwia, gaai machgau hicharaucha bïenaa hidawaa habat. Jäg pääach pekau hee naajewai honeenaa hiuk'aau haajerr k'ürjuwia, jürr hicharaucha hö jäsehne bïewia hök'ürjuu habat.

¹⁰ Deeu rlaaba muan pâragan, pääach serbiibag k'ap Hēwandamagta chaigpa nämua pääach dau haug k'augpibat ha chiräm. Mag k'aita pääar deeu hajaug paapöwi mäg hatag pawiajä t'umaam k'lan dak'ür hirua pääar hajaug p'ëju.

Dich k'apeen jaauju k'aba näm

¹¹ Hermanonaan, hoob dich k'apeen hëugar hiek k'aigba hiek'amiet. Mag dich k'apeen jaau simuan jürr Hēwandamau Moiseeg hich hiek p'äpitarr gaai dich k'apeen k'a k'osi hapi jaau simta warag serbiibag p'ënaa hichdëuta k'apcha sim ha sim. Mag sim haiguin mag hiek gaai jaau sim k'äai hich hiekta hajapcha sim ha sim.

¹² Mamä chadcha k'aita hich haar hauju wa k'aita hisegju ha jaauju wounan hābpaita sim; ma Hēwandamau. Hich mag Hēwandamauta mag dich k'apeen daupii hapi jaau sim leijä deetarr haawai,

¿hichdëuta k'apcha sïebá? Magtarrrta, ¿jägwi maach hagdaujöpai t'ñnñam k'ññnauta dich k'apeen jaauju haai nñ?

Dich juapaata t'ö hiek'aju k'aba nñm

13 Pãar har sñi pãachdëu nem waum haig nem waaujem k'ññn, mñ hiek hürbat: Pãar hiek'aawai, "Hís wa nan k'ñijä maach chum deeum p'öbör hee wëtwi jürr jamta año hääb p'idk'aju" ha hiek'aajem, "p'atk'on pöm ganaag."

14 Mamñ mag nñm chan pãach mag hiek'atarr noramjä hagt'a monak'a naaju wa ya meewi naaju k'ñijä k'augba nñmta mag hiek'aajem. ¿Pärau jññnt'umie bau wëjom hooba haajë? Mag bau wëjoowi deeu nññpai hawi hoowai, ¿chukk'u t'ñnaaba haajë? Maachin jägta k'it'ëem; maadëu hiwiir hääbmuañä dich t'öju hed k'augbam.

15 Jäg pãach juapaupaita nem t'um waaujemjö hiek'aju k'ñai, ¿jägwi pärau sñi, "Maach Pör Hëwandamau k'ñsnnaa maach monak'a wai simñn, maachdëu k'ñirju nñmjö wauju" haba haajë?

16 Pari magba pärau chan pãach dajëk'u k'it'ëemjä k'ñirjubanaa, hök'ar naspawi nem waujupata k'ñirjuwia, pãachta warag t'ö hiek'aajerram. Jäg dich juapaata t'ö hiek'a nñm chan Hëwandamau k'ñchk'aba sñerrñm, hichta t'ö hiek'aju haai nñm t'ö hiek'aba haawai. Jäg nñm k'ññn chan hamach mag nñmjä hoob pärau Hëwandamau k'augbamjö sñi k'ñir hok'oopñiju hamiet.

17 Pãadë hürbat: Nem hajap'a haju haai sim k'ap'ñ simjä wauba simñn, magan mag sim haigjä warag Hëwandamau hoowai pekauk'a höbër sim.

5

Riknaanag hamach k'ircha jaautarr

¹ Riknaan, mΛ hiek hūrbat: Hīsin chad jūrr pāragta mΛ hiek'aagpam. Hēwandumau mΛg durr hi hagk'am hed pāach gaai jua k'aba deeju k'irjuwia hicharaucha bīebat.

² Hīs pārau pāach p'atk'onta hig nΛm, mamΛ mag simΛn, Hēwandumagan sīi nemmījöta sim. Pārau jāg k'ajūa wajap'a jūa nΛmΛn, jāan hirigan sīi nemchaainau t'arrk'ich simjö bñlrjā maadēu nem higbata sīsidΛm.

³ Pārau jāg p'ir p'atk'on dāi wai nΛmΛn, hirigan jāan sīi jierr chi sōsp'ēmjö baleebata paauk'amam warag. Jāg pāach p'atk'on baleeba paauk'amamjö, pāachjā mΛg hatag paawai hag dāi hok'oob k'aba hok'ooju. Pari mag simΛgta, ya mΛg maach hi hagk'aju k'āai k'apan k'aba waaurmam heejā, warag pārau magΛmΛg heenaa nem pōm paarpa haujuuta hēk'aajem.

⁴ MamΛ pāadē mΛ hiek hūrbat: Pāach p'atk'on hñlrk'am k'ōchgauta pārau hōordam pāach p'idag hee p'idk'apiejem k'Λnagjā haai p'agba sīerrjēem. Maagwai mag pāach p'idag hee p'idk'a durraajem k'Λnauta pāachdēu hamach dāi maagjem jūrr, Hēwandumag pāar gaai jua k'aba deepi jaau nΛm. Hamau mag jēeu nΛm chan maach Pōr Hēwandum chi jua t'ierriu hūr sīewai par hok'oopibam.

⁵ Chadcha mΛig heegar pāachigan pāar nem hajaauga t'ΛnΛm, pāachdēu nem hig nΛmjā t'um paraanaaa pāach k'ōchagpierr nem wau nΛmuua. Mag pāach k'ōchagpierr nem wau nΛmuua, di heegarm nemchaai t'ōpääig hōtpaapi nΛmjö, pāachdēupaita

pāach hōtpaa harrum, Hēwandamau hichdēu mag durr hi hagk'am hed sii hirig pāach t'ōopäimk'īirjö.

6 Pāachdēuta hōordam hiekk'ör chuk'u hamach kōit hiek'ajupaijā jaauju k'augba k'it'ēem k'āānjā k'aibag waapi jaunaan t'ōojā t'ōopimaajem, pāachta hārpai nām hawi.

P'it'urg haauwai warag Hēwandamagta jēeunaat

7 Hermanonaan, Hēwandamau magam k'āān gaai juu k'āaba deeju k'ap, hich jäg hamau pāach dau hap'āā wai naawiajā magam higba maach Pör Jesucristo deeu bēejuuta nābat. ¿Pārau hooba haajē, jäga nemjūr jīirjem k'āānau hamach nemjūirdam p'ierraag noseg hig nāmjā da chēba haawai hichiita nāajē?

8 Pāachdēu hāk'atarr hiek gaai hubā nāmuata pāraujā hich hagjö maach Pör Jesús bēeju nābat; hí barchēju hed chan ya pōm waaurba sim.

9 K'odamnaan, pāach mag p'it'urg hau wēnārrrawiajā hoob magam gaaimua jūrr pāach heepai chi parpem dāita dau p'uhamiet, heeu magam paar Hēwandamau jūrr pāachigta "Pārau jägu k'āba naajimwai" haduk'am. Mag bigaaum k'āānjā jaauju haai simān hich Hēwandamau. Hichta ya bēeimāā sīebahab, maach t'umaam k'āānag hagdaujö dichdēu nem waaujerrpierr jawaag.

10 Keena, pāadē hoobat: Warrgar Hēwandam hi jaaujerr k'āānjā maachjö chik'amnau dau hap'āā waunaan p'it'urg haupiejeejim, mamā magamjā hāu hamau hāwatpāaijeejim. Magtarr haawai maadēujā hagjö ham dēnjö jāmjū haai nām.

11 Pāadē k'īirjubat: ¿Hīs hewagjā maadēu, “Jāg warrgarwejā p'it'urg hau nāmjā hāu hāwatpāi nām k'ānnan chadcha Hēwandam dāi honee nām” haba haajē? Pārau hūrjem, jāga jōoi Job k'ararr meperau hajapp'a hich dau haug waupitarrjā hāu hāwatpāijī, maimua mag hāu hāwatpāitarr jūrr jāga maach Pör Hēwandamau hōor dau haug k'aug paraa k'itaawai hāu hi heeg hoojī. Hīsjā maadēu mak'ānn jōoin dēnjo hāwatpāi nāmlān, jāga hirua maachjā heeg hooba habarju.

12 Tagam nem mua jaau chirām hūrmap'a hawiajā cha mua jawaagpam chan hoob par jāgupai hūrmiet keena. Hōrau mag pāach dau hap'ān hapiewai, hich hagjō haju hawi, hoob sīi haai k'īirjuba hiek'amiet. Magju k'āai pāach hiek'aawaijā chadchata hiek'abat. Nem wauju k'ai, warre wauju habat; wa waubam k'ai, hich hagjō warre waubam habat. Mamā mag hiek'aawaijā hoob hedjā higwi, māg jēb higwi, wa deeum nem hinag parhoobam higwia k'āijā nem wauju ha hiek'amiet, heeu magba hak'iin mag pāach hiek gaaimuapai Hēwandamauta pāach k'aibag wauduk'am.

13 Pāar hee hāb k'āijā mag p'it'urg hau sim k'ai, hōk'īirjuu haju k'āai, warag Hēwandamagta jēeubá. Wa jūrr hāb k'āijā honee sim k'ai, Hēwandamta t'umeuk'arbá.

14 Hāb k'āijā mor mas sim k'ai, iglesia heem chi pörnaan t'ārk'ālibá, hich kōit Hēwandamag jēeumk'īir. Magbaawai hamau bēewi chi haaunaan nemk'aúa k'a p'uur nām dāi maach Pör Jesús jua t'eeg t'ō nāmuua hirigta jēeumaju, monaaupläimk'īir.

15 Mag pāachdēu jēwaagpamjā chadcha

monaauju k'īirjunaata jēeumān chi haaunaan chadcha Hēwandamau monaaupäiju. Mag monaaubapääiwai hich pekau gaaimuata mag mor mas sīerr k'ai, chi pekaujā chugpaapäiju hich Hēwandamau.

16 Keena, chadcha Hēwandum na hajap'a nām k'ānnau hirig jēeu nām k'ānn hiek'an chadcha hichdēu hāk'aajeewai, muan pāragan, pāach pekau wai nāmjā hagdaujō dich k'apeenag meerba jaaunaa jūrr hagdaujō dich k'apeen kōitjā Hēwandumagta jēeubat ha chirām. Magnaata pārau jēeumān, mor mas k'ēk'ēdām k'ānnjā monaauju.

17 Mā sēuk'a chirām ham hugua, pāadē k'īirjubat: Pārau hūurjem warrgar jōoi Elías haajerr: Hijā hīchab maach p'it'urg hau nāmjō p'it'urg hau jēedā k'itaajeejim haajem; mamā mag k'itāmua sīi warag Hēwandumag noseg chēpiba jēebaawai, chadcha Hēwandamau hi hiek hāk'awi aña t'ārjup hawi jārr bālrjā noseg chēba sīsijim hanaabá.

18 Maimua mag aña t'ārjup hawi jārr nām hee, deeu hichdēupai jēeumamua nosegdam chēpi jēebaawaita, Hēwandamau noseg pōm chēpījim haajem. Magta hāu hīchab nemjūirdamjā deeu k'ōju paarpajim haajem. Magua pāach Hēwandumag jēeuwai hoob sīi pardēu k'ōs k'āijā jēeu nām hamiet.

19 K'odamnaan, hābmiecha paawai pāadē mā hiek hūrbat: Hāb k'āijā pāar hee maach peerdājēm hiek hichdēu hāk'a sīerr hisegwi sīi parhoob hichdēu ham haig nem wau nārrāmta deeu hābmua k'āijā wawíhauwi hūwaai k'ād hajaug hee p'aibapāimān,

20 magan mag parhoob nārrarau pekau pōm sīerrjā hāu Hēwandumag chugpaapi hat'am. Mag-

barm haig hĩchab Hẽwandamau mag woun gaai jua
k'λaba deeju harrta hāu hλdλλr deepiba peerdλ
hat'am. Hayoo keena. Mλgdam hajim pārag jaaum
hig chirarr.

Santiago

Hēwandam Hiek New Testament in Woun Meu

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Woun Meu

Dialect: standard spelling

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Woun Meu

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
f93ebb7a-0e54-5698-b564-14e525ed9c9f